Esselen

La **llengua Esselen** era parlada pels esselens, a la costa central de Califòrnia. Es considera tradicionalment com a la primera llengua extinta a la costa oest dels actuals EUA, a les darreries dels s. XIX.

Esselen	
Huelel	
Tipus	llengua, llengua morta i llengua extinta
Parlants	
extinta principalment a Costa central de California	
Rànquing	-
Parlat a	-
Oficial a	-
Autòcton de	Califòrnia
Classificació lingüística	
Llengua aïllada (hoka?)	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí
Institució de normalització	-
Codis	
ISO 639-1	-
ISO 639-2	-
ISO 639-3	esq
Glottolog	esse1238 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/esse1238)
Ethnologue.com	esq (http://www.ethnologue.com/language/esq)
IETF	esq

Contingut

Història

Durant tot el s. XVIII els esselen van ser forçats a integrar-se a les "misiones" espanyoles de California (Carmelo, Soledad, San Antonio o San Carlos) on eren batejats, esclavitzats i desculturitzats, a més a més d'encomanats de malalties com xarampió o sífilis. Petits grups van fugir a les muntanyes on van sobreviure fins a meitat del s.XIX. Es considera que cap al 1840 la cultura Esselen havia desaparegut. La llengua, que ja no es transmetia de pares a fills, va seguir el mateix camí poques dècades després. Tot i això es considera Isabel Meadows, morta en 1939, com a la darrera persona que era capaç d'expressar-se en Esselen.

Zona on es parlava l'esselen

Abans del genocidi espanyol els esselen vivien a la vall del riu Carmel i les muntanyes Santa Lucia. Estaven dividits en cinc grups diferenciats: els Excelen, Eslenajan, Ekheajan, Imunajan i Aspasniahan. Els esselen eren probablement multilingües i de ben segur bilingües car parlaven amb fluïdesa el rumsen o Costano. Ambdues llengües pertanyen a famílies diferents però es trobaven altament "contaminades" perquè compartien pràcticament un mateix territori i costums.

Etimologia

El mot esselen prové de la paraula *ex'seien*, que significa "la Roca" i que fa referència al probable origen d'aquests grups que es van desplaçar en un moment indeterminat de l'interior muntanyenc a la costa.

Filiació

No està clara la filiació de la llengua esselen, classificant-se de vegades com a llengua aïllada o com a membre de la família Hoka.

En l'actualitat, l'anomenada Ohlone/Costanoan Esselen Nation, fa esforços per recuperar la llengua i la cultura, ensenyant-la als infants però sense rebre reconeixement oficial ni ajut per part de l'administració nord-americana. S'ha de saber, però, que la llengua és morta, que no hi viu ni un esselent-parlant i que l'ensenyament de la llengua no pot anar més enllà d'aprendre llistes de paraules recollides per Kroeber i Harrington.

Els deu primers números en Esselen

1 Pek

2 Ulax

3 Kxulef

4 Kxamakxus

5 Pekmakxala

6 Pek-walanai

7 Kxulak-walanai

8 Kxulep-walanai

9 Kxamakxus-walanai

10 Tomoila

Algunes paraules en Esselen

Home Exenoch

Dona Tanoch

Nen Pana

Fill Exepana

Sol Ashi

Lluna Tomanish'ashi

Bibliografia

- Golla, Victor. 2011. *California Indian Languages.* University of California Press.
- Mithun, Marianne. 1999. *The Languages of Native North America*. Cambridge University Press.
- Shaul, David L. 1995. "The Huelel (Esselen) Language." *International Journal of American Linguistics* 61:191-239.

Enllaços relacionats

- Pàgina web de la tribu Esselen (http://esselen.com/index.html//)
- Pàgina web de la Ohlone/Costanoan Esselen Nation (http://www.esselennation.net//)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Esselen&oldid=24122605»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 17 jul 2020 a les 04:04.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.